

Krajčí a Kužela, resp. porovnávanie detských fakultných nemocníc

Určite je dobré, keď sa nemocnice navzájom porovnávajú, ešte lepšie je, keď sa porovnávajú s porovnateľnými a najlepšie je, keď sú pre porovnávanie dostupné kvalitné a validné dáta. Dokonca aj keď sú splnené všetky tieto atribúty, treba brať výpovednú hodnotu jednotlivých ukazovateľov s limitáciami, ktoré so sebou každé meranie prináša.

Keď Ján Volko zabehne vzdialenosť 100 metrov za 10,13 sekúnd a zároveň nemá nepovolenú podporu vetra a iného dopingu, je možné takmer so stopercentnou istotou konštatovať, že ide o najrýchlejšieho Slováka v histórii. Pri porovnávaní a hodnotení zdravotníckych zariadení, ktoré poskytujú komplexnú a vysokošpecializovanú starostlivosť, nebýva možné vyriešiť podobný definitívny verdikt s takou istotou.

Minister zdravotníctva Marek Krajčí si na tlačovej konferencii po odvolaní generálneho riaditeľa Národného ústavu detských chorôb (NÚDCH) Ladislava Kuželu vybral pri porovnávaní detských fakultných nemocníc určité ukazovatele, ktoré však nedávajú komplexný obraz o porovnávaných inštitúciách. To však zároveň neznamená, že na ne nemohol upozorniť.

Bratislavský NÚDCH je veľmi približne dvakrát taký veľký ako Detská fakultná nemocnica Košice a štyrikrát väčší ako Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica. NÚDCH je pri niektorých diagnózach detských pacientov jedinou koncovou nemocnicou pre celé Slovensko. To, že nemá na papieri spomedzi troch detských nemocníc najvyšší Case Mix Index (CMI), teda medicínsko-nákladovú náročnosť pacientov, hoci iba tesne a za ostatné roky stúpa, môže byť spôsobené rôznymi faktormi. Napríklad sa nedá vylúčiť, že lekári NÚDCH len postupne odstraňujú chyby pri kódovaní (podobný vývoj bol aj pri NÚSCH), alebo že bratislavská detská nemocnica má veľký spád, kde okrem pár najťažších diagnóz z celého Slovenska rieši aj veľmi veľký počet relatívne ľahších prípadov, čo v priemere znižuje hodnotu CMI.

Ďalej pri porovnávaní minister vypichol pár procesných ukazovateľov – obložnosť a priemernú dĺžku hospitalizácie (ALOS). Kým pri využiteľnosti lôžok by sa mal NÚDCH skutočne výrazne zlepšiť, tak pri ALOS-e sa medzoročne zlepšuje a čierneho Petra majú v rukách v Košiciach. Minister ďalej kritizoval pri NÚDCH relatívne vysoké náklady na spotrebu liekov, krvi a špeciálneho zdravotníckeho materiálu na jedného hospitalizovaného pacienta. Tu by stálo za to poznať vysvetlenie druhej strany, lebo si vieme predstaviť, že tieto relatívne vysoké náklady mohli byť teoreticky zapríčinené aj malým počtom pacientov, ktorí môžu mať napríklad zriedkavé ochorenia, a/alebo potrebujú finančne extrémne náročnú liečbu či medikáciu, ktorú vedia dostať jedine v NÚDCH. Alebo začala nemocnica obstarávať nejaké drahé lieky na svoj účet, kým predtým boli obstarávané centrálné cez poisťovne. Dôvodov môže byť viac. A kým nevidíme hlbšie do dát nemocnice, nedá sa vylúčiť ani to, že môže ísť aj o určitú mieru neefektívnosti. Pri asymetrii informácií, akú tu dnes máme, je jedno aj druhé len teoretickým špekulovaním.

“Hpac./lekár“. Počas tlačovej besedy okomentoval Minister Krajčí tento indikátor zo svojej vizuálnej pomôcky ako počet hodín, koľko sa jeden lekár venuje pacientovi. Pri NÚDCH bolo v tabuľke číslo okolo 70, pri ostatných dvoch detských nemocniciach vyše 100. Pán minister, skutočne toľko hodín? Veď to by Slovensko bolo štátom s najväčším blahobytom na svete a priam hotový raj pre pacientov. Neznamená náhodou tento indikátor počet hospitalizovaných pacientov na jedného lekára? To by dávalo väčší zmysel, ale zároveň aj nutnosť revidovať tlačovkovú kritiku, že sa lekári v NÚDCH venujú svojim pacientom menej ako ich kolegovia v Košiciach a Banskej Bystrici. Možno je to práve naopak.

To, že v Bratislave bude pripadať menej hospitalizovaných detských pacientov na jedného lekára je v súlade s tým, že v ostatných rokoch sa relatívne razantne zvýšil počet lekárskeho úväzku v NÚDCH, ako aj rast osobných nákladov. V minulom roku sa osobné náklady v NÚDCH zvýšili až o 19 %, pričom priemerný rast v štátnych nemocniciach bol 14 %. Poistovne zvýšili minulý rok platby pre NÚDCH o 18 %, štátnym nemocniciam v priemere o 13 %.

Už aj z tohto porovnania vidno, že hospodárenie väčšiny štátnych nemocníc je nastavené ako stratové. Minister zdravotníctva odvoláva aj pre zlé hospodárenie. Tlieskame, ale budeme pozorne sledovať, či rovnaký meter bude používať aj na nastupujúcich nominantov.

Dušan Zachar, INEKO

Komentár bol uverejnený 25.6.2020 v Zdravotníckych novinách.